

Tudományos ülés

Csütörtökön az Olimpia Szállóban tanácskozára ült össze a légzőszervi ártalmak kérdéseivel foglalkozó nemzetközi orvosi aeroszológiai társaság elnöksége. Az ülést dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszterhelyettes nyitotta meg, majd dr. Kérdő István, a Magyar Balneoklimatológiai Egyesület elnöke ismertette gyógyfürdőink helyzetét, fejlesztési terveit.

Megyei propagandista tanácskozás

Csütörtökön délelőtt Szegeden, a megyei pártbizottságon a pártbizottság propagandista és művelődési osztálya mellett működő megyei pártoktatási bizottság ülést tartott. A tanácskozáson — amelyen dr. Koncz János, a pártbizottság osztályvezetője elnökölt — dr. Tamási Mihály, a pártbizottság munkatársa szabott be az 1972-73-as pártoktatási év tapasztalatairól,

majd az 1973-74-es feladatokról, és a bizottság ezzel kapcsolatos gyakorlati teendőiről.

Lenin születésének 103. évfordulója alkalmából sokéves propagandamunkájuk elismerésül propagandista emléklapokat kaptak dr. Törköly Ferenc, dr. Hrabovszki Mihályné, Vecsernyvics János és Munz Károly, a bizottság tagjai.

A magas szerződő felek

Ott ülnek az asztaloknál a magas szerződő felek. Előttük az aláírandó okmányok. A háttérben nem surrog ugyan a filmfelvevőgép, a tévé hirdetésében nem lesznek láthatók az aláírás ünnepélyes pillanatai. Hiszen nem egy nemzetközi megállapodásról van szó, a színhely sem a parlament, hanem a gyár. Mégis bizvást nevezhetjük nagy fontosságúnak a megbeszélést, a szerződéskötést. Mégis ideillik a diplomáciai szóhasználatból a „magas szerződő felek” kifejezése. Mert van patoszuk a hétköznapi napoknak is, vannak ünnepélyes, fontos percek az üzemekben, amiket filmes nyelven szólva, néha nem árt „kimereviteni”, s úgy fölmutatni.

A kenderfonógyárban két héten át lehettünk volna tanulói a szerződéskötéseknek. Brigádszerződéseket szövegeztek. Bennük áll: a brigád vállalja. S tovább a hasonlóképpen fontos textus: a gazdasági vezetés vállalja.

A kétoldalú szerződések megkötése zajlott le nemrégiben. S ha nem is annyira, mint a nemzetközi diplomáciában, a kenderfonógyáriak is megadták a módját. Egy-egy üzemszocialista brigádvezetői ültek össze az üzemszervezővel, műhelytitkárral, az igazgatóval, szb. titkárral, hogy megkérdezzék átéljék a tavalyi munka örömeit, nehézségeit. S a kávé

mellett sok mindenről szót váltottak, a jó tapasztalatokról éppúgy, mint a gondokról. Meghínyták-vetették — mit akar a gyári gazdasági vezetés, melyik brigád miben segítheti: ezt s ehhez természetesen az is hozzátartozott: az egyes munkahelyeken a brigád tevékenységét hogyan, mivel tevékenítik a gazdasági vezetők.

A szó elrepül, az írás megmarad. A szerződés sok mindenre garancia. A brigádéros kézjegye mellé odakerült a gyárigazgató, a szb. titkár, s a közvetlen munkahelyi vezetők aláírása. Okmány lett a szövegből, olyan megállapodás, amelynek betartására erkölcsi kötelezettséget érez mindkét — egyazon célért munkálkodó — fél.

A magas szerződő felek. Ne vegye senki túlzásnak a jelzést. Végére: a magasabb teljesítményekért, a magasabb szintű munkaversenyért, a szocialista brigádmunka magasabb rendű eszményeinek kiteljesítéséért találkoztak, tanácskoztak, szerződtek itt munkások és vezetők.

A szerződés az ünnepélyes külsőségek közepette lezajlott aláírás aktusok a diplomáciai életben is a közelebbi jelei. Mi mást jelentenek ezek a kenderfonóban is, mint azt, hogy az egy célért, de más-más beosztásban munkálkodók közelebb kerültek egymáshoz — s ezzel

közelebb céljaikhoz is? Mi mást jelentenek, mint azt, hogy a munkaverseny és gazdasági vezetés sok helyütt még enyhén szólva laza kapcsolata helyett itt szorosabb szálak szövődnek? Igen, ezt jelentik.

A KSZV kezdeményezése már kiállta az idő próbáját. Tavaly még nem volt általános. A szocialista brigádvezetők januári értekezletén született a kezdeményezés, hogy az éves vállalásokat kétoldalú megállapodás keretében kössék meg. Az egész vállalatnál 174 brigádszerződést kötöttek ekkor. Az előnyök hamar bebizonyosodtak, például abban, hogy a szerződések aztán csakugyan nem „az égből” köttettek, nagyon is a valóság talaján álló, konkrét, pontos, mindkét oldalon jól ellenőrizhető dokumentumok. Így váltak a korábbi években néha bizony nem elég konkrét brigádvállalások mostmár kézzelfoghatóbbá, s ezáltal a termelő munkát segítő, az üzemek eredményét emelő erővé.

Az újszegedi gyárban tavaly 48 brigád kötött szerződést, s idén már mind a 65 szocialista, és a címért küzdő kollektíva ebben látja a jobb eredmények zálogát. A Kenderfonóban is így vélekedtek brigádtagok; valamennyien. Tudják, hogy — ha nincs cséve, vagy anyag, vagy bármi, ami a munkához szükséges — akár az igazgatóhoz is fordulhatnak, aki aláírásával szavatolta minden feltételt megteremtését.

Egy jó, igen jó — és terjesztésre méltó kezdeményezés. Így kommentálhadjuk egy év után a szerződések rendszerét. A helyi sajátosságok figyelembevételével nyilván sokhelyütt hasznosítani lehetne a KSZV-beli tapasztalatokat.

Közülük is az egyik legfontosabb az új dolgozókkal való törődés. A „szocialista módon” egyik szép megnyilvánulása, ahogy az új társakat befogadják, segítik, a szerződés szóhasználatával: patronálták. Ilyen tekintetben is figyelemre és követésre méltó a KSZV szocialista brigádjainak példája.

Símái Mihály

A májusi Tisztáj

Első lapjain Tamási Áron 1925-ben írt, s két esztendője Erdélyben előkerült drámáját, az *Osvigasztalást* közli a májusi Tisztáj. A darab műfaji megjelölése: színmű négy jelenetben, megelőző játékkal, cselekménye Székelyföldön játszódik, a 19. században. A májusi szám Simon István bevezetőjével egyelőre az első két „jelenést” közli. Farkas Árpád, Serfőző Simon, Horváth István, Takács Imre,

Szatmári Géza

Törvény az ifjúságért

2. A szabályozás az ifjúság munkában való részvételével kapcsolatban szerteágazó, felöleli a pályakezdéssel összefüggő problémákat, az ifjúság termelését segítő mozgalmait, a fiatalok munkájának erkölcsi és anyagi elismerését. A jogszabályok a pályakezdő fiatalon azt értik, akinek első munkába lépésétől számítva öt év még nem telt el. E fiatalok munkahelyi beilleszkedését, munkáját a vállalatok, intézmények vezetőinek fokozottan figyelemmel kell kísérniük. Különösen figyelembe kell venni betöltött munkakörüknek képzettségükhöz és képességükhöz való igazodását, munkabéruk alakulását, politikai, szakmai fejlődésüket. A művelődésügyi miniszter utasításában előírja, a munkáltatók gondoskodjanak arról, hogy a fiatal pedagógus képzésének megfelelő tananyagot oktasson, és a tanítási órákra történő felkészüléshez segítséget kapjon. Az irodalmi és művészeti terület irányítói, a művészeti szövetségek vezetői kísérjék figyelemmel és segítsék a fiatal művészek és írók élet- és munkakörülményeinek alakulását, művészi és alkotói fejlődésüket. Biztosítani kell a publikálási, a kiállítási, valamint az előadói lehetőségeket is.

A végrehajtási utasítások előírják, hogy a vállalatok igazgatói, gazdasági vezetői támogatassák a termelést segítő mozgalmakat és az ifjúsági szocialista brigádmunkákat. Ezek fontos részét jelentik a fiatalok munkára nevelésének. A vállalati munkaverseny céljának meghatározásánál hasznosítani kell a fiatal dolgozókat és a KSZV-szervezet ajánlásait. Ösztönözni kell a sajátos ifjúsági versenyformák kialakítását, támogatni kell a fiatalok szakmai szervezeteinek tevékenységét. A minisztériumokhoz tartozó lapoknak, kiadványoknak rendszeresen

figyelniük kell a fiatalok, azok kollektíváinak munkasikereivel. Az alkotó mozgalom fellendítése érdekében a vállalatok irányítói hirdessenek meg pályázatok, gondoskodjanak a fiatal szakemberek támogatásáról, a szakmai versenyekre való felkészülés, szakdolgozatok elkészítése céljából.

Az ifjúsági törvényeknek megfelelően a végrehajtási jogszabályok rendelkeznek a fiatalok fokozottabb erkölcsi és anyagi elismeréséről is. Jelentős előrelépés, hogy a jogszabályok a KISZ Központi Bizottságának kiténtéseit munkahelyi kiténtéseként ismerik el, és így, ilyen elismerés után is jár jutalom vagy jutalomszabadság. Ezenkívül természetesen lehetőség van más jellegű elismerésre is, a művelődésügyi miniszter rendelkezése szerint az arra érdemes fiatalok március 21-e alkalmával miniszteri kiténtésben részesíthetők.

Az ifjúság családalapítási gondjain az enyhítés össz-társadalmi érdek és feladat. Erre ösztönöznek a végrehajtási utasítások. A konkrét formák, lehetőségek kialakítására elsősorban a munkahelyi intézkedési tervekben kerül sor. A vállalatoknál a szakszervezet bevonásával fel kell mérniük, milyen lehetőségek vannak a fiatalok családalapításának támogatására. Az anyagi támogatás elosztásánál figyelembe kell venni a KISZ-szervezet erre vonatkozó javaslatát. A dolgozók lakásépítésének támogatása során előnyben kell részesíteni a fiatal házaspárokat. A belkereskedelmi miniszter utasításában elrendeli, a vállalatok, a fiatalok lakásépítési akcióhoz a tervek, az építványok és technikai eszközök biztosításával is nyújtsanak segítséget. Nagy jelentőségű az OTP által bevezetett ifjúsági takarékbetét-akció, amely a 14-30 év közöttiek számára nyújt segítséget a családalapítás

anyagi feltételeinek megteremtésére. Komoly eredményeket hozhat a korszerű és olcsó bútorok forgalomba hozatalára létrejött „Ifjúsági bútorakció”.

Az ifjúság nevelésében részt vevő szervezeteknek arra kell törekedniük, hogy a fiatalok hasznosan töltsék el szabad idejüket, fejlesszék izlésüket, eddzék testüket. Ehhez kell az állami és társadalmi szervezetek egyre bővülő lehetőségeket teremteniük. A vállalatoknak segítséget kell nyújtani az ifjúsági klubok, műszaki és művészeti körök, egyesületek működéséhez. A szakszervezetekkel együttesen kell támogatniuk a csoportos ifjúsági kirándulásokat, a szervezett ifjúsági turizmust. A sokrétű intézkedések közül kiemelést érdemelnek a belkereskedelmi miniszter utasításában foglalt rendelkezések. Ezek előírják, hogy a termelő vállalatoknak biztosítani kell az olcsó és korszerű sport- és sportruházati cikkeket, valamint az ifjúsági turizmust szolgáló kempingcikkeket megfelelő választékot. A kollégiumok, a kempingek férőhelyeinek egy részét az ifjúság számára kell fenntartani. Különböző anyagi kedvezményekkel kell megkönnyíteni a fiatalok üdülését. Érdekességként lehet megemlíteni, a Belkereskedelmi Minisztérium társadalmi tanácsadó szervként létrehozta az ifjúsági divatbizottságot, amelynek legfontosabb feladata a fiatalok öltözködési igényének és a divat alakulásának figyelemmel kísérése, a kereskedelmi és termelő vállalatok informálása a fiatalok igényeiről. Mindez sokat segíthet a fiatalok korszerű, divatosabb öltözködésének megteremtésében.

(Folytatjuk.)
Dr. Vastagh Pál

KÉPERNYŐ

Francia tanya

A történet egyszerű: egy francia fogolytáborból a környező parasztokhoz mehetnek dolgozni az önként jelentkezők. A leventék hurcolt, kiéhezett fiú így kerül Madame Bertin tanyájára, s rövidesen a háziak — az öregasszony, szép és fiatalon megözvegyült menyé és a kislány — szeretetének melegebe. Hogy mennyire önzetlen ez a szeretet? A fiú dolgozik a ház körül, a gazda teendőit végzi, a kislával játszik, a nők viszont önfeláldóan foglalkoznak a régen nélkülözött férfiak körül. Hihető hát, hogy az öregasszonynak jut először eszébe: ezt a fiút valamiképpen itt kellene tartani, hiszen a gazdaságnak, és a családnak is szüksége van

rá. A két fiatal szerelme, s az együttélés harmonikus egészen addig, míg ki nem derül, hogy az öregasszony örökre akarja fogadni a fiút. Ő azonban egy volt fogolytársával együtt karácsony után megszökik a tanyán kapott meleg ruhákban, s az összegyűjtött élelmiszerekkel felszerelve, elindul hazafelé.

Eddig Szakonyi Károly története, amely a döntés drámája is lehetett volna, mivel az alapsituáció adott. Lehetett volna, hiszen a döntéseket általában valamiféle vívódás előzi meg, de ehelyett itt csak céltudatos és szorgos útra készülődést látunk. Ezért nem derül ki, hogy ebben az elhatározásban mennyi szerepe van a föllázadó férfibuszkeségnek, amely nem tűri, hogy a nők kényének-kedvének kiszolgáltva döntsék sorsáról, s mennyi a leküzdhetetlenül föltámadó honvágyának. Kiss István fiatalja passzív főszereplője a történetnek: vele csupán megessnek a dolgok. Makay Margit öregasszonynak tiszta őszintesége megható, s jó hallani szép beszédét is. Drahota Andrea a sors akaratába való beletörődés szép mozgású megformálója. Radó Gyula rendező és Nemescsói Tamás operatőr diplomafilmjének erénye az atmoszférateremtés és a tárgyak élő képi világgá való komponálása.

Kulka Eszter

Virágban az epreskertek

Hazai „déligyümölcsnek” is nevezhetjük a földiepret. Mindenütt megterem ugyan az országban, de a legelterjedtebb a napfényben bővelkedő déli vidékeken, ahol korán érik. Néhány napos megjelenési előny már nagyban növeli természetességének jövedelmezőségét. A szamóca máig is megmaradt kisüzemi kultúrának, mert gondozása, szedése, újratelepítése sok munkával jár. Újszegeden, Szöregben a házikertek százait hasznosítják földiepprel, amely már meghonosodottnak tekinthető a homokföldeken. Domaszék, Mórahalom, Forráskút, Szatmazar körzetében is. A szabadföldi ültetvények most virágoznak, a földiállal védett területeken pedig érik, színesednek a gyümölcsök.

Újszegeden sokan ragaszkodnak az olyan hagyományos fajtákhoz, mint az Eszterházi és Madame Mouto szamóca, amelyek sok terméssel fizetnek, ugyanakkor a szállítást, az időjárás viszontagságait kevésbé bírják.

A Szövetkezetek Csongrád megyei Értékesítő Központjának telepein jól halad a szerződéskötés a szamócára. Az ültetvényeknek sokat használt a kiadós csapadék.